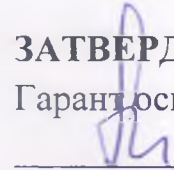

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Філософії та суспільних наук» (№ 701)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 А.Ю. Кузнецов

« 4 » 12 2021 р.

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Антропология постмодернизму: проблема авторства

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 033 Філософія

Освітня програма: Філософія

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Проценко О.П., д-р філос. наук, професор
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри філософії та суспільних наук (№ 701)

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри проф.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

О. П. Проценко
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

(підпис)

М.С. Мурадян
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Проценко Ольга Петрівна,
доктор філософських наук,
професор викладає в
університеті наступні
дисципліни:

- філософія;
- глобальні проблеми сучасності;
- соціальна філософія;
- етика і етикет в культурі поведінки;
- формування систем наукового світогляду;
- філософські проблеми наукового пізнання;
- професійна етика та комунікативна культура.

Напрями наукових досліджень: антропологія, соціальна філософія,, філософія права, еетика, стетика, соціальні комунікації.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – в залежності від навчального плану.

Обсяг дисципліни:

Загальна кількість кредитів ЄКТС – 6, у тому числі аудиторних – 64 годин, загальна кількість годин – 180. Розподіл аудиторного навантаження та часу на самостійну роботу визначається навчальним планом освітньої програми, до складу якого входить вибіркова дисципліна.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна, дуальна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – для вивчення курсу студенти не потребують спеціальних знань. Разом з тим, бажаною є наявність у здобувачів базових компетентностей з філософії, культурології, психології, теорії комунікацій, естетики, історії, політології.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – Оскільки курс є вибіркоким та спрямованим на розвиток загальних компетентностей, необхідних супутніх дисциплін не передбачено. Компетентності, набуті протягом вивчення курсу, можуть бути застосовані для аналізу різних аспектів сучасного стану суспільства та формування свідомої, активної, відповідальної громадянської та світоглядної позиції.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – на основі більш глибокого осягнення дисципліни, вивчення когнітивного контексту складних проблем сучасного людського існування, питань, які співвідносяться з соціокультурною динамікою сучасного інформаційного суспільства і осмисленню актуальних філософських концепцій сьогодення, адаптувати здобувачів PhD до тематичних напрямків їх наукових досліджень.

Завдання

Відповідно до вказаної мети *задачі* даної дисципліни представляють собою послідовне освоєння основних філософсько-антропологічних проблем в межах ідей представників постмодернізму, які впливають на формування соціально активної, комунікативно компетентної освіченої людини, що має розширені знання в сфері філософії, самостійне критичне мислення та володіння основними формами та методами наукового аналізу, має здатність до удосконалення своїх творчих здібностей та намагається співвідносити отримані знання з пошуком наукової істини.

Результатами навчання має стати отримання наступних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу з боку складних проблем сучасної людини;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми соціального знання;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність вчитися і оволодіти інформацією з різних сфер сучасного знання;

- здатність діяти свідомо та відповідально;
- здатність приймати обґрунтовані етичні рішення і шляхи наукових пошуків;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства та науковця, досліджувати і транслювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання:**

- вміння творчо генерувати свої нові ідеї;
- вміння обґрунтовувати свою світоглядну позицію й моральні принципи, відстоювати свої погляди в наукових дискусіях;
- мати високу ступінь моральної відповідальності за свою репрезентацію в сучасному науково-дослідному просторі;
- використовувати дані наукових досліджень у своїй комунікативній та предметній практиці з метою покращення інформаційних ресурсів навколишнього світу та створення умов для толерантного спілкування, та продуктивного діалогу в міжособистісному спілкуванні науковців;
- розуміти точки зору, що витікають з інших національних і культурних традицій, дотримуватись гендерної терпимості;
- уміти ставити перед собою цілі для особистого, академічного і кар'єрного зростання й працювати у напрямі їх досягнення.

Міждисциплінарні зв'язки:

Внутрішньо-кафедральні зв'язки: логіка, філософська антропологія, соціальна філософія, етика, естетика, філософія права, філософія науки.

Міжкафедральні зв'язки: теорія комунікацій, право, історія, психологія, культурологія, теорія прийняття рішень, менеджмент тощо.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні засади дослідження проблем філософської антропології постмодернізму.

Тема 1. Предметне поле та концепції філософської антропології доби постмодернізму.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 8-14 годин.*
- *Тема семінарського заняття: Головні категорії і поняття філософії постмодернізму та їх зміст.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Від модерну до постмодерну в філософії. Про сенс приставки «пост». Ідеї та положення проблем людського існування представників філософії постмодернізму. Культурний ландшафт постмодернізму.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 12-24 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Підготовка презентації, доповіді про представників філософії постмодернізму в їх інтерпретації сутності філософії та філософських проблем буття людини. Біографічні свідчення про філософів-постмодерністів та їх основні роботи (Р.Барт, Ж.Бодріяр, Ж.Дельоз, Ж.Дерріда, М.Фуко, У.Еко та інші).

Тема 2. Людина та її навколишній світ в проектах представників філософії постмодернізму.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 8-14 годин.*
- *Тема семінарського заняття: **Принцип деконструкції як радикальний метод філософської критики представників постмодернізму.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Метафізика присутності. «Смерть суб'єкта». Розчинення людини в вітальних, технічних, семантичних і інших процесах. Феномен надлюдини: розуміння надлюдини від Ніцше до Дельоза.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 12-24 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Підготовка презентації, доповіді. Поглиблений порівняльний аналіз основних питань філософії модернізму та філософії постмодернізму.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2. Людина в ціннісних орієнтирах представників філософії постмодернізму.

Тема 3. Метафізика буття людини: від Слова до Тіла (тілоцентризм).

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 8-14 годин.*
- *Тема семінарського заняття: **Тілесність та текст в інтерпретації представників філософії постмодернізму.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Традиції модерну і варіант постмодерну: «тіло без органів» (Делез і Гваттарі). Тіло в проекті індивідуальної свободи. Тілесність і семіотизація тілесності.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 12-24 години

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Підготовка презентації, доповіді.

Тема 4. Проблема тексту та гіпертексту в період метамодернізму.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 8-14 годин.*
- *Тема семінарського заняття: **Знак і символ в формуванні комунікативного простору.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Роль тексту як візуального інструменту інформативної трансляції та людських комунікацій. Інтертекст а гіпертекст. Код та повідомлення. Феномен інтерактивності. Інтертекстуальність як манера листування.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 12-24 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Підготовка презентації, доповіді.

Тема 5. Авторство в просторі сучасної культури і конотація постмодерна.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 8-14 годин.*
- *Тема семінарського заняття: **Поетика постмодерного мистецтва. Феномен поетичного мислення.***
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Переосмислення індивідуальних та соціально-психологічних аспектів авторства. Автор как референт текстової конструкції, джерело змісту, який знаходиться поза автором. Фігура скріптора як носія мови. «Відсутність автора». «Смерть автора» як художня комунікація.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 12-24 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Підготовка презентації, доповіді.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	15	0...8 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання практичних робіт *	0...2	16	0...32
Модульний контроль	0...10	1	0...10
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	15	0...8 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання практичних робіт *	0...2	16	0...32
Модульний контроль	0...10	1	0...10
<i>За семестр</i>			0...100

*В якості семестрового завдання викладач може запропонувати різні види роботи: написання есе, аналіз першоджерел, презентація теми, ведення словника, написання наукової роботи (тез доповідей), виступ на студентській конференції, знаходження наукової статті тощо.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови здобувача освіти від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для іспиту
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати модульні тестування та захистити індивідуальні завдання. Мати хоча б фрагментарні, поверхові знання найважливіших розділів програми, лекційного курсу, сутність та зміст етичних проблем сучасності. Можливі незначні труднощі з використанням науково-понятійного апарату і термінології навчальної дисципліни, часткові труднощі з виконанням передбачених програмою завдань, неповне знайомство з рекомендованою літературою; заохочується прагнення логічно виразно й послідовно викласти відповідь.

Добре (75-89). Добре володіти основним матеріалом курсу. Виконати та захистити всі модульні, семестрові та самостійні завдання. Знати категоріально-понятійний апарат, вміти визначати проблематику та основні підходи до її вирішення, продемонструвати навички критичного мислення та логічного аналізу, для кожної етичної теорії вміти формулювати її принципи, визначати специфічні риси, аналізувати ідеї основних представників; показувати, як принципи певної етичної теорії виявляють себе у феноменах ділового життя. Знання найважливіших робіт зі списку рекомендованої літератури.

Відмінно (90-100). Глибоке і систематичне знання всього програмного матеріалу і структури дисципліни, а також основного змісту і новацій лекційного курсу в порівнянні з навчальною літературою; виразне і вільне володіння концептуально-понятійним апаратом, науковою мовою і термінологією відповідної наукової галузі; публікація наукової роботи (тез, статей); знання основної і знайомство з додатково рекомендованою літературою; вміння виконувати передбачені програмою завдання; логічно коректний і переконливий виклад відповіді. Формулювати та відстоювати власні світоглядні позиції, розуміти суть та вести діалог із представниками інших культур.

8. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що

стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

<http://library.khai.edu/>

1. Бильчук, Н. Л. Экзистенциализм: основные идеи и представители : учеб. пособие / Н. Л. Бильчук, Е. П. Корогодова. – Харьков : ХАИ, 2012. – 54 с.
2. Магомедов, К. М. Проблема людини у філософії : навч. посіб. до самот. роботи / К. М. Магомедов, О. В. Новосьолов. – Харків : ХАИ, 2009. – 43 с.
3. Проценко, О. П. Професійно етика та комунікативна культура : навч. посіб. / О. П. Проценко, – Харків : ХАИ, 2021. – 80 с.
4. Чернієнко, В. О. Філософія ідентичності соціального суб'єкта : навч. посіб. до самот. роботи. / В. О. Чернієнко. – Харків : ХАИ, 2014. – 112 с.
5. Васильєва Л. А. Філософія реклами та PR / Л. А. Васильєва, О. П. Проценко. – Харків : ХАИ, 2020. – 118 с.
6. Качуров Є. В. Логіка та основи аргументації / Є. В. Качуров, Л.А. Васильєва – Харків : ХАИ, 2021. – 120 с.

11. Рекомендована література

Базова

1. Арендт Г. Становище людини / Г. Арендт [пер. з англ. Зубрицька М.]. – Львів: Літопис, 1999. – 254 с.
2. Васильєва Л.А. Публічність: антропологічна сутність та комунікативні виміри. Харків : Мачулін, 2018. – 296 с.
3. Васильєва Л.А. Людина публічна в культур-комунікативному просторі сучасності. Харків : Мачулін, 2019. – 392 с.
4. Попович М. Публічне і приватне у становленні культури сучасного суспільства / М. Попович // Релігія та соціум. 2015, № 4. – С. 104–109.
5. Соболев О.М. Постмодернізм і майбутнє філософії.- Київ: Наукова думка, 1997, с.186 с.
6. Табачковский В. У пошуках невтраченого часу.: (Нариси про творчу спадщину українських філософів-шістдесятників); [монографія] / Віталій Табачковський. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2002. – 300 с.
7. Філософія: світ людини : курс лекцій : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов, Є. Андрос, А. Дондюк. Київ : Либідь, 2003. 430 с.

Допоміжна

1. Бауман З. Текучая современность / пер. с англ. под ред. Ю. В. Асочакова. СПб. : Питер, 2008. 240 с.
2. Бодрийяр Ж. Общество потребления. Его мифы и структура / пер. с фр., послесл. и прим. Е. А. Самарской. М. : Культурная революция ; Республика, 2006. 269 с.
3. Васильева Л. А. Людина публічна в культур-комунікативному просторі сучасності. Харків : Мачулін, 2019. 392 с.
4. Васильева Л. А. Історико-антропологічна парадигма осмислення феномена публічності. Гуманітарний часопис. 2018. №2. С. 48-56.
5. Вирно П. Грамматика множества: к анализу форм современной жизни / пер. с ит. А. Петровой под ред. А. Пензина. М. : ООО «Ад Маргинем Пресс», 2013. 176 с.
6. Газнюк Л. Філософські етюди екзистенціально-соматичного буття : монографія. Київ: Парапан, 2008. 368 с.
7. Бауман З. Текучая современность / пер. с англ. под ред. Ю. В. Асочакова. СПб. : Питер, 2008. 240 с.
8. Бодрийяр Ж. Общество потребления. Его мифы и структура / пер. с фр., послесл. и прим. Е. А. Самарской. М. : Культурная революция ; Республика, 2006. 269 с.
9. Васильева Л. А. Людина публічна в культур-комунікативному просторі сучасності. Харків : Мачулін, 2019. 392 с.
10. Васильева Л. А. Історико-антропологічна парадигма осмислення феномена публічності. Гуманітарний часопис. 2018. №2. С. 48-56.
11. Вирно П. Грамматика множества: к анализу форм современной жизни / пер. с ит. А. Петровой под ред. А. Пензина. М. : ООО «Ад Маргинем Пресс», 2013. 176 с.
12. Газнюк Л. Філософські етюди екзистенціально-соматичного буття : монографія. Київ: Парапан, 2008. 368 с.
13. Мовчан В.С. Етика. Навчальний посібник. К., 2007. 250 с.
14. Попович М. Бути людиною. Вид. 3 є, переробл. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 336 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ukr.html>
2. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Інформаційні ресурси: <http://www.filosof.com.ua> Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України